

**COLECȚIA BIBLIOTECII TRANSILVANIA - REZULTATUL
UNUI PARTENERIAT DE SUCCES:
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „OCTAVIAN GOGA”, CLUJ ȘI BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ „B. P. HASDEU”, CHIȘINĂU**

Neliniștea dialectică a specialiștilor unei biblioteci este dezvoltarea colecției. A aborda problema dezvoltării colecțiilor într-o bibliotecă înseamnă a intra în miezul problemelor de fond, spun specialiștii, al modului de funcționare, al legitimității bibliotecii. Dezvoltarea colecției este subordonată serviciilor bibliotecii. Și, invers, toate activitățile și serviciile biblioteconomice conlucrează pentru a o înnoi în mod constant, pentru a o evidenția și pune în valoare, colecția fiind punctul vital al oricărei biblioteci.

Aspectul enciclopedic al colecției, spre care, mult timp, au tins bibliotecile, reflectă dorința bibliotecilor de a corespunde cu universalitatea nevoilor umane, fiecare dintre noi, bibliotecarii, vrea să aibă în bibliotecă o imagine, redusă desigur, dar apropiată, a universului. Astăzi este mult mai greu să-l ai pentru că universul astăzi este în perpetuă expansiune.

Biblioteca își estimează permanent colecția în termeni cantitativi și calitativi. Cantitatea intrărilor, donațiilor de la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj la Biblioteca „Transilvania” este imensă: 2006 - 763 exemplare; 2003 - 582; 2002 - 1359; 2001 - 3076; 2000 - 1410; 1999 - 1463; 1998 - 2058; 1997 - 4555; 1996 - 3956; 1995 - 119; 1994 - 5004; 1993 - 3753; 1992 - 2175; 1991 - 15.368. Total - 46.236.

Statistica, instrumentul care face vizibilă orice acțiune, ne impresionează. Înțelegem, deci, efortul financiar și profesional pentru selecția colecției de la „Transilvania”. Acum efortul instituțional al bibliotecii clujene este și mai mare având în vedere prețul cărții.

O bibliotecă publică poate cunoaște extinderea propriei colecții numai după ce-și definește aria colecției, singurul element ontologic original pentru fiecare bibliotecă; la Transilvania acest element ontologic este valoarea națională și universală - cartea de referință.

Bugetul, oricât de mare ar părea, niciodată nu satisface dorința bibliotecarului. În viziunea bibliotecarului de la Chișinău, bugetul este o constrângere esențială în ceea ce privește achiziția. Constrângerea bugetară aduce prejudicii aspectului intelectual al colecțiilor și se poate egala cu cenzura sau îngrădirea premeditată, de către autoritățile publice locale, a accesului la informație.

Vorbim de o colecție în parteneriat: Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj - Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” Chișinău pentru Biblioteca „Transilvania”. Din România am urmărit cantitatea donațiilor anuale. De la bugetul local Chișinău s-au achiziționat, la fel, cărți și alte documente. Urmărim și intrările achiziționate de la bugetul local Chișinău: 1991 - 0; 1992 - 717ex.; 1993 - 411; 1994 - 276; 1995 - 1667; 1996 - 204; 1997 - 475; 1998 - 122; 1999 - 570; 2000 - 1090; 2001 - 757; 2002 - 1147; 2003 - 852; 2004 - 1373; 2005 - 1607; 2006 - 1180. Total 10.208 exemplare. Sunt cifre mult mai mici. Intrările din Chișinău reflectă producția editorială autohtonă care, evident, este mai modestă.

Specialiștii în biblioteconomie au identificat următoarele obiective referitoare la constituirea colecțiilor:

- *Echilibrul achizițiilor* (acest obiectiv funcționează ca un moderator, atenuând posibilele expresii voluntariste și se referă la echilibrul dintre genurile literare, dintre diferitele tipuri de suporturi, dintre cerere și ofertă).
- *Exhaustivitatea* (vis care nu se împlinește niciodată).
- *Cererea utilizatorilor (co-constituitoarelor de colecții)* care au un rol determinant în procesele de dezvoltare a colecției.

Astăzi, oricât s-ar strădui, bibliotecarul nu poate respecta aceste obiective. Colecțiile se constituie din mijloacele bugetare (la noi - precare), din donații particulare, din partea instituțiilor sau recuperări de la cititori.

Oricare ar fi motivele invocate sau procedeele folosite, un lucru este esențial - intrarea oricărei cărți, editată în țară, în fondul unei biblioteci publice, este acțiune esențialmente de patrimoniu. Acțiune de patrimoniu este fiecare carte intrată (pentru că e atât de riguros selectată, după principii de

valoare națională și internațională) în colecția oferită Bibliotecii „Transilvania” de Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj.

Colecția unei biblioteci își creează identitatea patrimonială prin trei elemente complementare, iarăși identificate de specialiști în domeniu:

- *Depinde de o comunitate publică și răspunde nevoilor documentare ale acestei comunități.*
- *Urmează colectivitatea în evoluția sa și caută elemente noi destinate întăririi ei.*
- *Își definește locul său patrimonial care-i condiționat de primele două.*

Al patrulea element (elementul salvator pentru românii basarabeni), pe care specialiștii în dezvoltarea colecțiilor nu l-au menționat, dar este prezent în bibliotecile din Chișinău și în special la Biblioteca „Transilvania”, este: *susține aspirațiile naționale ale colectivității chișinăuiene prin colecții selecte asigurând temelia memoriei și contribuind la întărirea șanselor de întregire.*

Aceste aspirații le citim pe cărțile din colecția bibliotecii „Transilvania” - în dedicațiile pe care le colecționează biblioteca de la cititori, autori, politicieni, actori, simpli chișinăuieni, personalități din România. Câteva din ele:

*

Pentru Biblioteca „Transilvania” și cititorii ei, aceste reverberate dureri basarabene. Cu tot dragul E. Bulat, scriitoare, redactor-șef la revista „Clipa Siderală”, președintele cenacului „Iulia Hasdeu” 30.03.2006.

*

Și cât frecventăm Biblioteca „Transilvania” nu uităm - de transilvănenii, căci și la greu transilvănenii au împărțit amarul cu noi. Ionel Căpiță, Chișinău, 11 octombrie, 2006.

*

Pentru cititorii Bibliotecii „Transilvania”, le urez să se regăsească în cărți și să se identifice cu sufletul lor. Cu drag, Nicolae Dabija. Chișinău, 1 aprilie 2004. Dedicatie pe volumul „În căutarea identității. Istoria neamului românesc din Basarabia povestită pentru elevi”.

*

Sau: Trăiască în veci “Transilvania” și tot neamul nostru demn! Bibliotecii „Transilvania” să-i crească numărul cititorilor care vor săvârși, precum și desăvârși reîntregirea neamului nostru și al țării. Să ne ajute Domnul să ne vedem fericiți și triumfători într-o Românie Mare. T. Bragă.

*

Pentru Biblioteca Transilvania, întru păstrarea cu sfințenie a culturii și tradiției strămoșești... Întru Reîntregire”. Cu iubire creștină, preoteasa O. Caia (Târgu-Neamț).

*

Octavian O. Ghibu, fiul ardeleanului Onisifor Ghibu, scrie pe cartea pe care a îngrijit-o (Ghibu Onisifor, „În vâltoarea revoluției rusești”, București, Editura Fundației Culturale Române, 1993) Bibliotecii “Transilvania” din Chișinău, cu urarea de a face aminte. 14 iunie 1994.

*

Altă dedicație-îndemn, de la I. Holban, din 20 iulie 1995: Dragi cititori, ai bibliotecii cu frumos și mândru nume - “Transilvania”, vă îndemn insistent să pășiți pe drumurile de serpentină ale științelor, ca să ieșim și noi odată din groapa ignoranței și a anonimatului în care ne-am pomenit. Numai educat în spiritul științelor, idealurilor Unirii, cu alte cuvinte călăuzit de Steaua Eminescu, va putea și poporul român să ajungă să cunoască și el clipele Fericirii.

*

Leonida Lari, la 4 aprilie 1998, pe cartea care a lăsat-o Bibliotecii, „Între îngeri și demoni”, scrie: Cititorilor Bibliotecii “Transilvania” - urări de sănătate și ajutor divin în toate ale vieții, întru împlinirea idealurilor noastre naționale.

*

Pentru Biblioteca “Transilvania”. Amintiri triste din istoria neamului nostru român - moldovean. Cu stimă, Vadim Pirogan, 28 august 1998.

*

Volumul „Românii și maghiarii în sec. IX-XIV. Geneza statului medieval în Transilvania”, Fundația Culturală Română, 1996, are dedicația autorului, Ioan-Aurel Pop, istoric, profesor universitar: Pentru Biblioteca “Transilvania” din Chișinău, cu gândul bun - exprimat la 1843 de M.

Aniversare – Biblioteca „Transilvania” Chișinău

Kogălniceanu - că patria este toată acea întindere de loc unde se vorbește românește... Cluj, 20 august 1997.

*

Cititorilor Bibliotecii “Transilvania” - gândurile mele bune, împreună cu îndemnul de a nu uita cine suntem - români. A. Suceveanu, poet, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 18 ianuarie 1996.

*

A. Suceveanu, la 17 aprilie 2002, dorindu-le Cititorilor Bibliotecii “Transilvania” multe succese îi îndeamnă din nou să nu uite niciodată care și unde ne este Rădăcina.

*

Vlad Pâslaru, profesor universitar, se adresează Cititorilor Bibliotecii Publice “Transilvania”, cu speranță în unitatea Transilvaniei cu Basarabia. 26.03.2003.

*

Bibliotecii “Transilvania”, cititorilor ei numeroși și fideli întru cuget și simțire românească. 17.04.2002, Lidia Ungureanu.

*

Bibliotecarilor „transilvăneni” din Chișinău, investiți de carte și de limbă românească, toate gândurile bune. Irina Petraș, critic literar, mai 2003.

*

Cititorilor Bibliotecii “Transilvania” din municipiul Chișinău, acest album consacrat istoriei, culturii și civilizației strămoșești din municipiul Cluj-Napoca - inima Ardealului, în semn de prețuire, cu speranță că va contribui la o mai bună cunoaștere a valorilor noastre spirituale, la înfăptuirea României Mari. Dr. ec. Gheorghe Funar, Primar al municipiului Cluj-Napoca, 25.08.2003, Cluj-Napoca.

*

*Unul din cele mai frumoase autografe din colecția „Transilvaniei” este cel al lui Grigore Vieru pe cartea sa, cu un titlu sugestiv, *Curățirea fântâni*.*

Pentru cititorii Bibliotecii “Transilvania”

Transilvania, Transilvania

Vatră caldă, luminoasă,

Ca litania

Ca litania

De străveche și frumoasă! Grigore Vieru, 28 august 1994.

Tot din dedicații putem urmări percepția rolului Bibliotecii „Transilvania”, a impactului ei de educare, cultivare și culturalizare, promovare a valorilor naționale:

Cu cea mai mare recunoștință pentru activitatea de Centru de Iluminare și Cultură din sec. Ciocana;

Vă mulțumim mult pentru motivarea, activizarea potențialului creativ al elevilor și al profesorilor, implicarea în activitatea Cenaclului „Perpetuum”, pentru condițiile create de afirmare și autodezvoltare a personalității. Cu mult respect Colectivul de elevi și profesori, Liceul Teoretic „Gaudeamus”, octombrie 2006.

*

Pentru biblioteca „Transilvania” - adevărat templu al spiritualității românești. Vladimir Beșleagă, 02.11.2006.

*

Bibliotecii “Transilvania” din Chișinău, recunoscându-i meritul în cultivarea firescului sentiment românesc, care-i o punte până la fireasca Unire. Cornel Gavalingov, deputat de Alba. 1 Decembrie 1992.

*

Cu pioasă recunoștință dnei Parascovia [Onciu] în semn de colaborare, de la inimă, întru înălțarea Neamului nostru ... Anișoara Manole, ziaristă, 13 august 1993. Ziua nemuririi lui A. Mateevici.

*

Bibliotecii „Transilvania” cu deosebită considerație pentru valoroasa-i contribuție la promovarea spiritualității românești. V. Stoica, 28 august 1998.

*

Pentru cititorii Bibliotecii „Transilvania” - acest lăcaș care a găzduit multe talente și care în pragul renașterii naționale a trezit la viață multă lume din cartierul Ciocana. Cu drag Renata Verejanu- poetă, redactor al revistei “Micul Prinț”, 18 ianuarie 1994.

*

Pentru Parascovia Onciu, sufletul Bibliotecii „Transilvania”, cele mai frumoase cetăți ale spiritului, prin îndemnul de a aduce Târgu Mureș la Chișinău, în semn de prețuire și respect, Chișinău, 21.04.2004, D. Poptâmaș

*

V. Tăzlăuanu, redactor-șef la revista Sud-Est cultural: revistă de artă, cultură și civilizație, scrie pe Nr. 3, 2004: Bibliotecii „Transilvania” cu multă dragoste pentru serviciul adus culturii noastre. 10.11.2004.

*

Bibliotecii „Transilvania”, cu drag, pentru frumoasele realizări întru cultură și românism. Cu admirație, Ninela Caranfil, actriță, 07.11.2005.

*

Și închei iarăși cu Grigore Vieru, care recunoaște aportul bibliotecii la renașterea națională prin dedicația de pe volumul „Acum și în veac: poeme, cântece, confesiuni” dăruită bibliotecii la 1 aprilie 2004: *Bibliotecii „Transilvania” pentru că-și merită numele. Cu dragoste și credință în izbânda Dreptății noastre.*

La acest parteneriat de constituire a colecției Bibliotecii „Transilvania” au contribuit scriitori, istorici, ziariști, lingviști, bibliotecari, ingineri, juriști etc. din Transilvania printre care: Rodica Lașcu-Pop, Liviu Malița, Vasile Mija, Nicolae Josan, Gelu Neamț, Lucian Bâgiu, George Vulturescu, Ion Buzăși, Viorica Pompilia Moisuc, Ion Calafeteanu, V. István Király, Valentin Tașcu, Elis Râpeanu, Mircea Muthu, Ruxandra Cesereanu, Dumitru Cerna, Minerva Chira, Constantin Cubleşan, Mihail Diaconescu, Sabina Edroiu Funar, Valer Hossu, Mircea Petean, Teodor Tanco etc.

Teodor Tanco, în 29 august 1994, lasă următoarea dedicație: *Dăruiesc cartea aceasta doamnei Pașa, directoarea B-cii “Transilvania” cu nădejdea că va păstra cu sfințenie modestele noastre daruri precum și o parte a sufletului românilor de peste Carpați. Le păstrează, le valorifică, le promovează, le teaurizează în patrimoniul ei.*

Alături de oamenii de cultură din Ardeal au contribuit substanțial la completarea colecției Bibliotecii „Transilvania” și oameni de litere, istorici, scriitori, oameni de teatru, muzică, simpli cititori din Chișinău: Iulian Filip, Aurel Scobioală, Eugeniu Doga, Serafim Saka, Anatol Petrencu, Ianoș Țurcanu, Ion Negrei, Vlad Pohlă, Daria Radu, Ion Bejenaru, Mihai Cimpoi, Teo Chiriac, Lora Rucan, Tudor Colac, Claudia Partole, Galina Furdui, Leo Botnaru ș.a. Actul lor cultural cred că se identifică cu expresia dedicației dnei R. Rogac, din 06.03.2004: *Sunt onorată că pe lângă numele de „cititor” mai sunt și „prietena” Bibliotecii „Transilvania”. Ofer cu multă dragoste această carte instituției cu această cauză, dovadă a unei picături mici de contribuție la fondul de carte.*

Toți au scris din inimă, de aceea le putem considera urme grăitoare despre activitatea Bibliotecii Transilvania. Aceste cuvinte-dedicații sunt mulțumiri celor care fac această bibliotecă unică, nobilă, bibliotecă care-și merită numele. Pentru cei care trudes aici un motiv în plus să se bucure de aprecierea, de calitatea și valoarea lucrului împlinit.

În Occident, spune Patrick Bazin (Franța), frapează decalajul crescând dintre imaginea eroică pe care o avem încă despre misiunea noastră de bibliotecari și percepția pe care o are publicul în această privință. La noi publicul recunoaște acest eroism, îl apreciază.

Bibliotecarul de astăzi... nu este cel din imaginea lui Giuseppe Arcimboldo. Dar când vine donația de carte de la Cluj, ca cea din anul 2006, pentru câțva timp ne simțim exact în pielea celui chip, pentru că devenim ceea ce iubim... Câte cărți și de ce calitate văd aici cititorii chișinăuieni... câte planuri de lectură se încropesc aici, lângă expozițiile intrărilor noi... Multe titluri prezentate încăp chiar în preaînghesuitele programe ale oamenilor politici, decidenți...

Nicolae Balotă spunea într-un interviu recent: „Bibliotecile fac parte din acele locuri privilegiate în care omul s-a căutat, s-a găsit și s-a pierdut de atâtea ori pe sine, pentru a se căuta iarăși

și iarăși”. Am experimentat personal, nu o dată, aceste stări la Biblioteca „Transilvania”, au experimentat-o mulți din utilizatorii acestei prestigioase biblioteci.

Expoziția de prezentare a noilor intrări aduse, an de an, de Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, în special cea adusă în 2006 de doamna directoare Doina Popa, parcă a avut și un alt mesaj decât cel de a face cunoscută această donație de carte, decât a face cunoscut efortul bibliotecii clujene de îmbunătățire a colecției, și deci, a susține satisfacerea necesităților informaționale, de valoare. Expoziția a avut și rolul unui mesaj omului modern grăbit să dărâme ceea ce a construit și să zidească un alt univers cu referire la cartea electronică (la fel de necesară, dar efemeră), la această societate a proliferației neasemuite a mijloacelor de comunicare - cartea ca simbol cultural, social, ca obiect prin frumusețea ei.

Achiziția întotdeauna a fost un proces legat de intelect și *intelectul se vrea rebel pentru că paznicul valorilor este mai presus de politică și economie*. Pentru Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj a fost un act testamentar (asigurarea continuității calității colecțiilor aduse de Traian Brad) de achiziție, rebel și hotărât (ca și ardelenii) în decizia ce să achiziționeze pentru biblioteca *Transilvania*, pentru Chișinău, dar mai presus convingerea celor de la biblioteca clujeană, că aici, la Chișinău există o mare necesitate de carte, de carte bună, de valori, și mai presus dorința de a ajuta... dar cel mai important, m-am convins, dacă se apucă de ceva - apoi, fac un lucru fundamental. Dovadă este calitatea și unicitatea colecției Bibliotecii „Transilvania”.

Actualitatea politică recentă a adus în prim-planul scenei culturale o nouă tematică - și anume cea a proximității - *înțeleasă nu numai ca o extindere a democratizării, ci și ca aprofundare a acesteia prin luarea în considerare a fiecărei situații și a așteptărilor fiecăruia*. Colecția Bibliotecii Transilvania, putem spune cu certitudine, satisface așteptările publicului ei.

Noi, cei ce muncim în biblioteci, noi cei implicați în susținerea filialei Transilvania ca organism comun - Biblioteca Municipală Chișinău și Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj, suntem responsabili pentru această perioadă din istoria noastră, pentru că fiecare carte intrată în bibliotecă se înscrie într-un proces de acumulare a memoriei, concretizând imaginea Renașterii potrivit căreia “noi suntem piticii de pe umerii uriașilor”. Vom fi noi “uriași” pentru cei care vor veni peste câțiva ani, sau chiar secole?

Generosul personal, administrația de la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj și Consiliul Județean sunt convinși și contribuie...

LIDIA KULIKOVSKI

Conf. Univ. dr.
Director general Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”
Chișinău